

Ympäristöministeriö
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

JÄTEALAN LAINSÄÄDÄNNÖN KOKONAISUUDISTUS

1. TAUSTA

Jäteukko Oy on vuonna 2001 toimintansa aloittanut 19 kunnan omistama jätehuolto-yhtiö. Yhtiön aloittaessa toimintansa kunnan järjestämä jätteenkuljetus oli vain muutamassa kunnassa (mm. Kuopio, Karttula, Siilinjärvi) ja selvästi yleisin oli sopimusperusteinen jätteenkuljetus. Yhtiön alueella on siirrytty vaiheittain kokonaan kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen. Yhtiö vastaa kuljetusten kilpailuttamisesta osakassopimuksen mukaisesti.

2. JÄTEKUKKO OY:N LAUSUNTO

2.1. Yhdyskuntajätteen kuljetuksen järjestämistapa, 24§

Jäteukko Oy näkemys on, että vaihtoehto 1 on selvästi toimivampi ratkaisu sekä asiakkaiden, valvovien viranomaisten että ympäristön kannalta seuraavin perustein:

- **Jätekuljetusten logistiikka tehostuu.** Jätekuljetukset voidaan kilpailuttaa logistisesti järkevinä kokonaisuuksina, jolloin reitinoitumisen avulla ajatut kilometrit jätetonnina kohden voidaan minimoida. Tästä seuraa suoraan jätteenkuljetusten päästöjen, liikenneturvallisuuden ja asuinviihtyvyyden parantuminen. Järkevästi määritetyt kilpailutusalueet ja toimiva kilpailu tuottavat yhdessä myös parhaat kustannussäästöt asiakkaille. Yhtiön kokemusten mukaan kaikilla alueilla, joissa on siirrytty sopimusperusteisesta järjestelmästä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, kustannukset ovat pienentyneet. Parhaimmillaan saavutetut säästöt kuljetusten osalta ovat olleet noin 50 % (Suonenjoen alue).
- **Kunnan järjestämä jätteenkuljetus tehostaa kilpailua.** Usein pienillä kunnilla on vain yksi tai enintään muutama jätekuljetusyrittäjä, jolloin aitoa kilpailua ei ole. Esimerkiksi yhtiön kilpailuttaessa jätekuljetuksia v. 2003 yhtiön alueelle tuli kokonaan uusi toimija, joka on sittemmin edelleen laajentanut toimintaansa muualle Suomeen. Yhtiö saa tyypillisesti tarjouksia 4 – 6 kpl / urakka-alue, joten kilpailu on säilynyt jatkuvasti hyvällä tasolla.

- **Keskitetty kilpailutus mahdollistaa sopimusperusteista jätteenkuljetusta paremmin jätekuljetusten ympäristö- ja laatuarvojen painottamista ja uusien tekniikoiden käyttöönottoa.** Esimerkiksi yhtiön alueella nykyisin tarjouskilpailussa edellytetään kuljetuskalustolta vähintään Euro-4 moottorin käytön. Tämä on merkittävästi kohentanut etenkin harvaanasutun alueen jätekuljetuskalustoa. Yhtiö kilpailuttaa vuosittain osan alueistaan (pääsääntöisesti viiden vuoden sopimusaika), joten joka vuosi voidaan tarkastella tekniikan kehittymistä ja huomioida se tarjouspyyntöehdoissa – esimerkiksi mikäli biokaasu tulisi teknisesti ja taloudellisesti järkeväksi polttoaineeksi, yhtiö pystyisi siirtämään kaikki jäteautot biokaasukäyttöisiksi n. viiden vuoden siirtymäajalla.
- **Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen ansiosta voidaan ottaa käyttöön muitakin logistiikkaa tehostavia järjestelmiä.** Yhtiö otti ensimmäisenä Suomessa laajamittaiseen käyttöön jäteautoissa ns. ajo-opastusjärjestelmän. Järjestelmä tehostaa jätekuljetusten suorittamista merkittävästi ja nyttemmin suurimmalla osalla sekä kunnallisilla että yksityisillä toimijoilla on vastaava järjestelmä käytössä. Käytännössä em. järjestelmiä voidaan ottaa vastaan keskitetyn kilpailutuksen lisäksi vain suuremmissa jätekuljetusyrityksissä. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa myös pienemmät yhtiöt saavat samat toimintaa tehostavat järjestelmät käyttöönsä edullisesti.
- **Kunnan järjestämä jätteenkuljetus mahdollistaa lain vaatiman viranomaisten valvontatyön.** Reaaliaikainen asiakasrekisteri on kunnan viranomaiskäytössä etäyhteyden kautta. Viranomaisnäkökulma näkee oman kunnan asukkaiden tiedot, kuten kuinka jätehuolto on järjestetty sekä minkälaista viestintää (kirjeet, sähköpostit, puhelut) jäteyhtiö on käynyt asiakkaan kanssa. Samaa järjestelmää voidaan hyödyntää sekä ns. kuivien että märkien jätteiden osalta.
- **Kunnan järjestämä jätteenkuljetus mahdollistaa koko ketjun aukottoman hallinnan, jossa voidaan huomioida asiakas, jätekuljettaja, ympäristö ja talous.** Kuopion kaupungissa otettiin v. 2010 alussa käyttöön kunnan jätehuoltovastuulla olevien asiakkaiden jäteastiotiden keskitetty hankinta- ja ylläpitopalvelu. Toimintamallissa yhtiö toimittaa jätemaksuun sisältyvänä palveluna jäteastiat uusiin kohteisiin ja vanhoihin kohteisiin sitä mukaa, kun jäteastiat rikkoonut tai muuten eivät täytä vaatimuksia. Tämän toimintamallin ansiosta jätteen keräys tehostuu ja kuljettajien työturvallisuus ja –ergonomia paranee. Tämä yhdessä keskitetyn astiahankinnan kanssa tulee alentamaan asiakkaiden jätehuoltokustannuksia ja parantamaan ympäristön ilmettä.

Yhteenvedona JäteKukko Oy:n näkemys kokemusten valossa on, että kunnan järjestämä jätteenkuljetus on kokonaisuudessaan selvästi toimivampi järjestelmä kuin sopimusperusteinen. Koska yhtiön alueella on jo käytössä kunnan järjestämä jätteenkuljetus, ei kumpikaan vaihtoehto vaikuta käytännössä yhtiön toimintaan. Kuitenkin vaihtoehto 1 mahdollistaisi kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen edut myös niiden kuntien asukkaille, ympäristölle ja viranomaisille, joissa on vielä jostakin syystä pysyttyädytty sopimusperusteisessa jätteenkuljetuksessa.

2.2. Pakkausten siirtyminen kokonaan tuottajavastuulle

JäteKukko Oy:n alueen yhtenäisissä jätehuoltomääräyksissä on veloitettu vähintään 10 asunnon kiinteistöt erilliskeräämään keräyskartongin ja biojätteen. Tämän lisäksi em. kiinteistöt voivat halutessaan liittyä keräyslasin ja pienmetallin kiinteistökohtaiseen keräykseen. Yhtiö näkee tarpeellisena, että tämä palvelutaso voidaan säilyttää myös pakkausten siirtyessä kokonaan tuottajavastuulle ehdotuksen mukaisesti. Kiinteistökohtaisen keräyksen lisäksi yhtiöllä on laaja ekopisteverkosto, jossa kerätään lähinnä pakkausjätettä. Tämä ekopisteverkosto on selvästi kattavampi kuin mitä on esitetty tuottajavastuun vähimmäiskattavuudesta. Kaikki em. on katettu jätemaksuilla ja yhtiö toivoo, että tämä mahdollista tuottajavastuuta täydentävä palvelutaso voidaan jatkossakin säilyttää. Em. toiminta voidaan tehdä yhteistyössä tuottajien kanssa.

A handwritten signature in blue ink, reading "Arto Ryhänen".

Arto Ryhänen
toimitusjohtaja